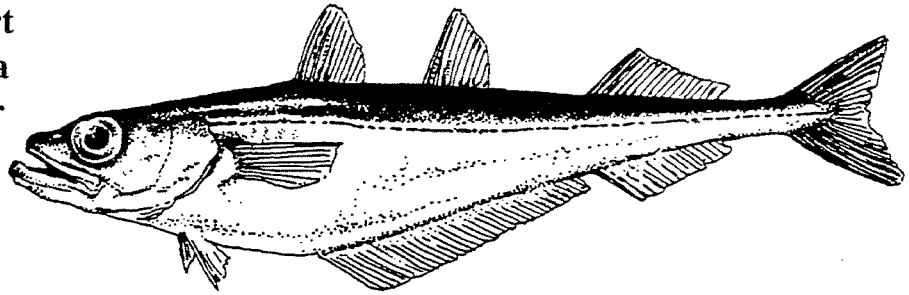

Nr. 12 - 1996

Sterke årsklasser av kolmule

De tre siste årsklassene av kolmule synes å være gode. 1995-årsklassen er svært sterk og har allerede markert seg i fisket. Egg- og larveundersøkelser viser at også årets gyting har vært vellykket. Rekrutteringa er lovende, men det er ennå for tidlig å si hvordan dette vil slå ut for bestanden.

Norge tar omtrent halvparten av kolmula som fiskes vest for De britiske øyer. I 1995 fanget vi 261 000 tonn kolmule i dette området. I industri-trålfisket i Nordsjøen tok vi 78 500 tonn om høsten samme året, og det meste av dette var fisk yngre enn et år. Den norske fangsten av kolmule vest av De britiske øyer er i år kommet opp i 325 000 tonn, som er det beste resultatet oppnådd siden dette fisket startet på midten av 1970-tallet. 264 000 tonn ble tatt i internasjonalt havområde vest av Irland, og 34 000 tonn i færøysk sone.

Fisket etter kolmule skjer i fire ulike områder. Hovedfisket foregår på gytefeltene vest av De britiske øyene. Industritrålfisket skjer i Nordsjøen. Dette er hovedsakelig et yngelfiske som vesentlig utføres av Norge og Danmark. Deretter er det sommerfiske i Norskehavet. Dette er et fiske på beitende kolmule som domineres av Russland. Det siste fiskeriet er i Biscaya, langs nordkysten av Spania og vestkysten av Portugal. Norge deltar ikke her.

Kolmule går for det meste til produksjon av fiskemel og -olje. Det har imidlertid vært noe

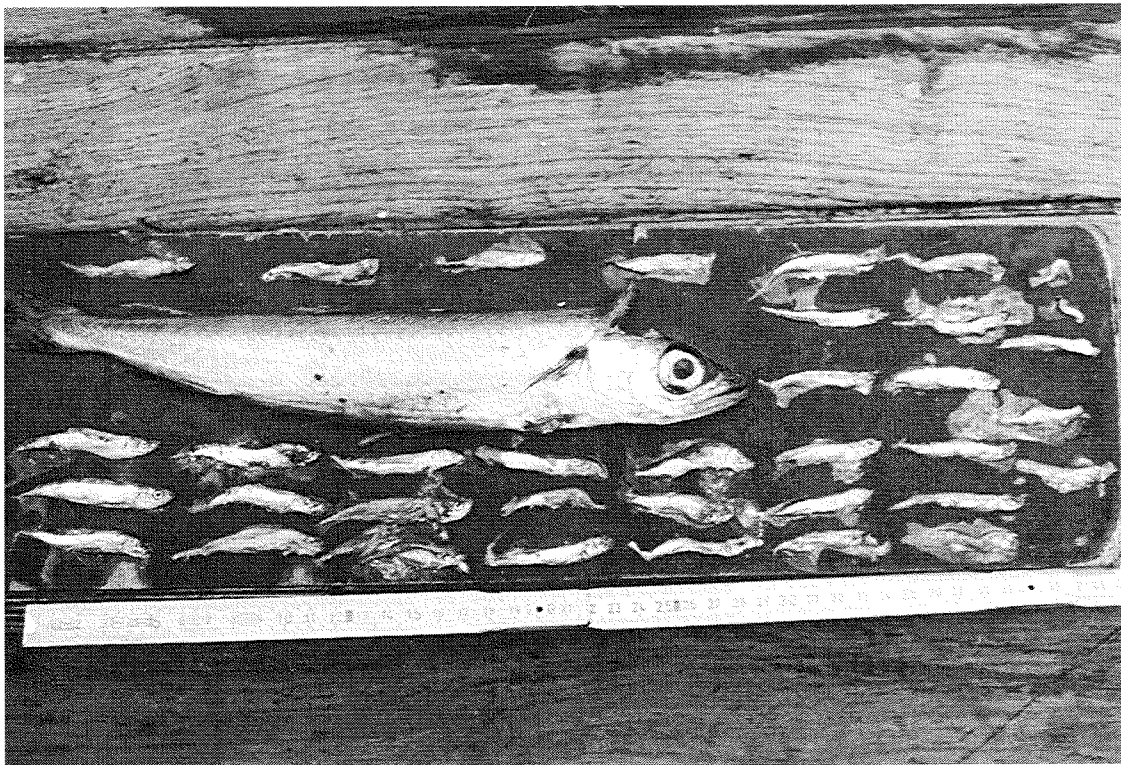
salg av filét til Russland. I tillegg har japanerne et fabrikkskip som fisker i norsk og færøysk sone på kontrakt. Skipet produserer surimi av kolmula.

Gytebestanden av kolmule er i dag på fem til seks millioner tonn. Den siste sterke årsklassen før 1995-årsklassen kom i 1989. Det er denne årsklassen som har dominert i fangstene og holdt bestanden oppe frem til og med 1995.

Kolmule er en torskefisk som kan bli mer enn 15 år gammel og bli opp mot en halv meter i lengde, men eksemplarer over 40 cm er sjeldne. Fisken vokser hurtig og blir opptil 15 centimeter det første leveåret. Etter tre til fire år er den kjønnsmoden og har nådd ei lengde på 25 cm.

Det finnes flere bestander av kolmule, og i det nordøstlige Atlanterhavet er det to hovedkomponenter. En nordlig som har beiteområde i Norskehavet og strekker seg sydover til Irland, og en sørlig som holder til i Biscaya. Begge disse bestandene har gytefelt blant annet ved Porcupinebanken vest for Irland.

I månedsskiftet desember til januar samles den

30 centimeters stor kolmule sammen med mageinnholdet. (Foto: Jens Chr. Holst)

gyteferdige fisken i de sørlige deler av Norskehavet. Gytevandringen går syddover langs østsiden av Færøyene, inn i renna mellom Rockall og De britiske øyer, og frem mot eggakanten. I februar har fisken nådd Porcupinebanken og startet gytingen. Den blander seg her med den sørlige bestanden. Fisken trekker nordover mot Hebridene, og mye tilsig av gytende fisk kan komme inn mot kontinentalskråningen. Gytingen foregår således langs hele strekningen til nord for Hebridene. Gytingen holder på fram til månedsskiftet april-mai.

Den utgytte fisken starter nå næringsvandringen nordover igjen mot Norskehavet. Vandringen går langs Færøyene og fisken sprer seg over store deler av Norskehavet, på den varme siden av polarfronten.

Kolmula gyter på dyp mellom 400 og 600 meter. Den foretrekker temperaturer omkring 9°C, og eggene klekkes da etter ei til halvannen uke. Egg og larver stiger sakte mot overflaten mens de driver nordover og inn i Nordsjøen. Oppvekstområdet for kolmule er Norskerenna, samt Norskekysten nordover til Lofoten, ellers ved Færøyene og Island. Om høsten kommer yngelen inn i industritrålfisket og har da ei lengde på 12 til 18 cm.

Kolmula beiter på plankton, men som torskefisk mangler den gjellegitter og er en lite effektiv planktoneter. Den beiter hovedsaklig på krill, men tar også vingesnegl samt mindre fisk som laksesild og lysprikkfisk. Lange, blålange og brosme er fiskeslag som beiter på kolmule.

Kontaktperson: Terje Monstad, Havforskningsinstituttet, Senter for marine ressurser,
Boks 1870 Nordnes, N-5024 Bergen.
Telefon: +47 55 23 83 98. Telefaks: +47 55 23 83 87.
E-post: Terje.Monstad@imr.no

Havforskningsinstituttet informerer også på Internett: <http://www.imr.no>